

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО
«_____» _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економікс

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітня програма «Міжнародні фінанси»
вид дисципліни: обов'язкова
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

«29» серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Шедякова Т. Є., д.е.н., проф., професор кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Лазаренко В.Є.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2022 року, протокол № 1

В.о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

(оригінал підписано)

Ірина ДЕРІД
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми (керівником проектної групи) «Міжнародні фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми (керівник проектної групи) «Міжнародні фінанси» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(оригінал підписано)

Ірина ШКОДИНА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2022 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії

(оригінал підписано)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економікс» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні фінанси» підготовки бакалаврів спеціальності «Міжнародні економічні відносини».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економікс» є вивчення закономірностей функціонування ринкової економічної системи на макро- та мікроекономічному рівнях.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях

ФК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності

ФК 20. Здатність використовувати базові знання й практичні навички у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання міжнародного фінансового ринку

1.3. Кількість кредитів – 10 (5 кредитів – 1-й семестр; 5 кредитів – 2-й семестр).

1.4. Загальна кількість годин – 300 (150 годин – 1-й семестр; 150 годин – 2-й семестр).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	–
Семестр	
1-й та 2-й	–
Лекції	
32 год. – 1-й семестр; 32 год. – 2-й семестр	–

Практичні, семінарські заняття	
32 год. – 1-й семестр; 32 год. – 2-й семестр	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
86 год. – 1-й семестр; 86 год. – 2-й семестр	–
Індивідуальні завдання	
–	

1.6. Заплановані результати навчання

- згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН 4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні

ПРН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Макроекономіка

Тема 1. Економікс: предмет, методи, функції та етапи розвитку. Теоретичні основи макроекономіки. Система національних рахунків та її показники

Макроекономіка як складова економічної науки. Об'єкт і предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Становлення та розвиток макроекономіки як науки. Модель кругообігу як базова модель макроекономічної рівноваги.

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва та фактологічна база макроекономіки. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП). Методи обчислення ВВП. Проблеми, що пов'язанні з вимірюванням ВВП. Валовий національний дохід. Роль цінового фактору у вимірюванні ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Інфлювання та дефлювання. Темпи зростання та приросту ВВП. Аналіз динаміки ВВП в Україні.

Тема 2. Макроекономічна нестабільність

Ринок праці та механізм його функціонування. Неокласична теорія ринку праці та графічна інтерпретація неокласичної моделі ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці та графічна інтерпретація кейнсіанської моделі ринку праці.

Зайнятість і безробіття. Населення як джерело робочої сили. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, коефіцієнт участі у робочій силі. Неповна зайнятість, методологічні підходи до розрахунку рівня безробіття; причини та види безробіття. Рівень безробіття у різних країнах. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний рівень ВВП; обчислення природного рівня безробіття. Динаміка природного рівня безробіття.

Втрати від різних видів безробіття. Відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП (ВВП-розрив). Закон Оукена. Визначення потенційного ВВП на основі ВВП-розриву. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП. Державна політика зайнятості населення. Особливості розвитку ринку праці, динаміки безробіття і дії закону Оукена в Україні.

Поняття та показники інфляції. Темп інфляції. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Збалансована і незбалансована інфляція. Очікувана і неочікувана інфляція; теорії адаптивних і раціональних очікувань. Дефляція. Причини і наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причин інфляції. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід та позиція кейнсіанців. Чинники інфляції попиту та витрат. Інфляційні очікування. Наслідки інфляції попиту та інфляції витрат, зтяжної та високої, помірної інфляції. Механізм та напрямки політики контролю над інфляцією. Таргетування інфляції. Особливості причин та динаміки інфляційних процесів в Україні.

Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса як аналітичний засіб стабілізаційної політики: рання та сучасна; рівняння кривої Філіпса; інфляція повної зайнятості та переміщення кривої Філіпса; крива Філіпса у довгостроковому періоді.

Економічні коливання та економічні цикли як прояв макроекономічної нестабільності та форма економічного розвитку. Індикатори циклічних коливань в економіці.

Тема 3. Товарний ринок

Сукупний попит. Закон та графічна модель сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортих закупівель. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його графічну модель. Чинники сукупного попиту в Україні.

Сукупна пропозиція. Класична модель сукупної пропозиції. Довгострокова сукупна пропозиція: її теоретичний інструментарій, графічна модель, виробнича функція як її математична інтерпретація, фактори. Короткострокова сукупна пропозиція і ціна. Основна модель короткострокової сукупної пропозиції та її функція. Теорії короткострокової сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції в Україні.

Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Модель AD-AS. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Коротко- і довгострокова рівновага. Ринковий механізм встановлення та відновлення рівноваги в моделі AD-AS. Порушення рівноваги змінами у сукупному попиті на різних відрізках кривої AS. Ефект храповика. Стагфляція. Порушення рівноваги збуренням сукупної пропозиції та механізм її відновлення. Шоки сукупних попиту та пропозиції; стабілізаційна політика.

Тема 4. Грошовий ринок та монетарна політика

Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші та його різновиди. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Процентна ставка і альтернативна вартість зберігання грошей. Механізм грошового ринку та його графічна модель. Рівновага на грошовому ринку.

Процентна ставка: сутність та види. Реальна процентна ставка та чинники, що впливають на її рівень. Номінальна процентна ставка на основі рівняння Фішера. Очікувана і фактична реальна процентна ставка. Мотиваційна роль реальної процентної ставки.

Сутність монетарної політики. Кінцеві цілі монетарної політики та проблема їх вибору. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, нормативи обов'язкового резервування. Монетарна політика в моделі AD-AS. Передавальний механізм грошово-кредитної політики. Зв'язок монетарної політики з бюджетно-податковою та валютною політикою.

Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Побудова кривої IS та її рівняння. Побудова кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання та заощадження. Споживання як функція наявного доходу. Використовуваний дохід і споживання. Функція споживання. Графік споживання. Середня та гранична схильність до споживання. Автономне споживання та чинники, що на нього впливають. Кейнсіанська функція споживання. Міжчасовий вибір споживача. Бюджетне обмеження. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Зв'язок між диференціацією доходів і споживанням. Економічна нерівність та способи її оцінювання: крива Лоренца, доцільний коефіцієнт, коефіцієнт Джині. Особливості споживання в Україні в умовах ринкової трансформації економіки.

Функція заощадження та графічна модель заощадження. Середня та гранична схильність до заощадження. Види заощаджень. Рівень заощаджень. Динаміка заощаджень в Україні.

Основні типи інвестицій та їх впливи на розвиток національної економіки. Функції інвестицій та їх графічна інтерпретація. Процентна ставка як чинник інвестиційного попиту, дисконтована вартість. Чинники інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту. Модель простого акселератора. Нестабільність інвестицій.

Взаємозв'язок заощаджень та інвестицій. Класичний механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Структура заощаджень приватної закритої економіки. Роль фінансово-кредитної системи в трансформації заощаджень в інвестиції.

Тема 6. Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу витрати-випуск. Фактичні та заплановані витрати. Модель «кейнсіанський хрест». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Роль запасів у досягненні економічної рівноваги в короткостроковому періоді. Визначення рівноважного ВВП за методом вилучення-ін'єкції.

Заплановані та незаплановані інвестиції. Модель «заощадження-інвестиції» як спрощена модель економічної рівноваги.

Сутність мультиплікативного ефекту. Мультиплікатор витрат. Мультиплікатор інвестицій. Індуційовані й автономні витрати. Алгебраїчна модель простого мультиплікатора та його сутнісне визначення. Механізм мультиплікації автономних витрат. Ефект мультиплікатора та його математична і графічна інтерпретація. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на ефект мультиплікатора.

Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рівноважний ВВП в умовах повної та неповної зайнятості. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту автономних витрат в умовах неповної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надлишку автономних витрат в умовах повної зайнятості. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Економічне зростання

Основні засади теорії економічного зростання. Сутність та показники економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток. Основні положення кейнсіанської теорії економічного зростання. Сутність теорій ендогенного зростання.

Моделі економічного зростання. Модель Солоу. Основні передумови моделі Солоу. Вплив нагромадження капіталу на капіталоозброєність. Умови формування стійкої капіталоозброєності. Вплив приросту населення на капіталоозброєність. Граничні інвестиції. Вплив технічного прогресу на капіталоозброєність через зростання ефективності праці. Технічний прогрес як нескінченний фактор економічного зростання. «Золоте правило» нагромадження капіталу.

Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує внесок капіталу і праці у приріст продукту. Внесок технічного прогресу в приріст продукту. Рівняння, що описує економічне зростання з урахуванням усіх факторів. Залишок Солоу. Проблема економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Валові та чисті податки. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави.

Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор витрат у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Фактичне, потенційне та циклічне бюджетне сальдо. Оцінка бюджетної політики в умовах повної та неповної зайнятості. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Державний борг та ефекти витіснення. Емісійне фінансування бюджетного дефіциту: інфляція. Вибір моделей макроекономічної політики.

Зовнішньоекономічна діяльність та економічна політика. Платіжний баланс. Валютний курс. Валюта та її види. Вплив зовнішньої торгівлі на економіку. Гранична схильність до імпорту. Вплив зовнішньої торгівлі на умови формування економічної рівноваги, визначеної за методом вилучення-ін'єкції. Країна як чистий дебітор або як чистий кредитор. Чинники, що впливають на чистий експорт. Функція чистого експорту. Вплив чистого експорту на ВВП, мультиплікатор витрат у відкритій економіці.

Розділ 2. Мікроекономіка

Тема 9. Теоретичні основи мікроекономіки. Попит, пропозиція, їх взаємодія

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових

відносин. Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні.

Сутність попиту. Функція попиту. Закон попиту. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції загалом та величини (обсягу) пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Сталість і динамічність ринкової рівноваги. Еластичність попиту і пропозиції. Практичне значення концепції еластичності.

Тема 10. Аналіз поведінки споживача

Поняття корисності. Кардиналістська теорія корисності. Сукупна та гранична корисності. Функція корисності. Перший закон Госсена. Другий закон Госсена. Вибір споживача з ординалістських позицій. Криві байдужості. Гранична норма заміщення благ. Бюджетна лінія. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору.

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія дохід-споживання. Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія ціна-споживання. Ефект заміщення та ефект доходу.

Тема 11. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Фактори виробництва, їх групування. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукти. Витрати виробництва. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного витрату. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення. Ефект масштабу. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми.

Тема 12. Витрати виробництва

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Постійні та змінні витрати. Типовий характер зміни витрат за короткостроковий період. Закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності).

Витрати в довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми в розробці довгострокової стратегії.

Тема 13. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Пропозиція фірми і галузі в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 14. Ринок недосконалої конкуренції

Модель чистої монополії та її характеристики. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Цінова дискримінація та її види. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Основні ознаки олігополії. Теоретичні моделі олігополії. Теорія ігор у моделюванні олігополії. Узагальнена модель рівноваги Неша. Часткові моделі рівноваги – Штакельберга, Курно, Бертрана та їх модифікації. Моделі олігополістичного ціноутворення.

Ознаки монополістичної конкуренції. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Визначення оптимального обсягу виторгу та цінова політика фірми у короткостроковому періоді. Умова досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Порівняльна характеристика ринкових структур.

Тема 15. Ринок факторів виробництва

Похідний попит. Попит на продукт і попит на фактори виробництва. Правило оптимального використання ресурсів.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку: Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці. Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Попит монополії на працю та монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Ринки капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди. Попит і пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень дохідності, прибуток на капітал. Показники теперішньої та майбутньої вартості в прийнятті інвестиційних рішень. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі. Особливості землі як фактора виробництва. Особливості формування пропозиції землі та попиту на землю. Фактори впливу на попит на землю. Рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Тема 16. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, які обмінюють. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Розділ 1. Макроекономіка												
Тема 1. Економікс: предмет, методи, функції та етапи розвитку. Теоретичні основи макроекономіки. Система національних рахунків та її показники	19	4	4			11						
Тема 2. Макроекономічна нестабільність	19	4	4			11						
Тема 3. Товарний ринок	19	4	4			11						
Тема 4. Грошовий ринок та монетарна політика	19	4	4			11						
Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції	19	4	4			11						
Тема 6. Сукупні витрати і ВВП	19	4	4			11						
Тема 7. Економічне зростання	18	4	4			10						
Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання	18	4	4			10						
Разом за розділом 1	150	32	32			86						
Розділ 2. Мікроекономіка												
Тема 9. Теоретичні основи мікроекономіки. Попит, пропозиція, їх взаємодія	19	4	4			11						
Тема 10. Аналіз поведінки споживача	19	4	4			11						

Тема 11. Мікроекономічна модель підприємства	19	4	4			11						
Тема 12. Витрати виробництва	19	4	4			11						
Тема 13. Ринок досконалої конкуренції	19	4	4			11						
Тема 14. Ринок недосконалої конкуренції	19	4	4			11						
Тема 15. Ринок факторів виробництва	18	4	4			10						
Тема 16. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	18	4	4			10						
Разом за розділом 2	150	32	32			86						
<i>Усього годин</i>	300	64	64			172						

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Макроекономіка		
1	Тема 1. Економікс: предмет, методи, функції та етапи розвитку. Теоретичні основи макроекономіки. Система національних рахунків та її показники	4
2	Тема 2. Макроекономічна нестабільність	4
3	Тема 3. Товарний ринок	4
4	Тема 4. Грошовий ринок та монетарна політика	4
5	Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції	4
6	Тема 6. Сукупні витрати і ВВП	4
7	Тема 7. Економічне зростання	4
8	Тема 8. Держава в системі макроекономічного регулювання	4
Розділ 2. Мікроекономіка		
9	Тема 9. Теоретичні основи мікроекономіки. Попит, пропозиція, їх взаємодія	4
10	Тема 10. Аналіз поведінки споживача	4
11	Тема 11. Мікроекономічна модель підприємства	4
12	Тема 12. Витрати виробництва	4
13	Тема 13. Ринок досконалої конкуренції	4
14	Тема 14. Ринок недосконалої конкуренції	4
15	Тема 15. Ринок факторів виробництва	4
16	Тема 16. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	4
Разом		64

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Макроекономіка		
1	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 1. Економікс: предмет, методи, функції та етапи розвитку. Теоретичні основи макроекономіки. Система національних рахунків та її показники	11
2	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 2. Макроекономічна нестабільність	11
3	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 3. Товарний ринок	11
4	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 4. Грошовий ринок та монетарна політика	11
5	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 5. Споживання, заощадження та інвестиції	11
6	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 6. Сукупні витрати і ВВП	11
7	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 7. Економічне зростання	10
8	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач, тестів, підготовка аналітичних матеріалів з теми 8. Держава в системі макроекономічного регулювання	10
Розділ 2. Мікроекономіка		
9	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 9. Теоретичні основи мікроекономіки. Попит, пропозиція, їх взаємодія	11
10	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 10. Аналіз поведінки споживача	11
11	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 11. Мікроекономічна модель підприємства	11
12	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 12. Витрати виробництва	11
13	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 13. Ринок досконалої конкуренції	11
14	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 14. Ринок недосконалої конкуренції	11
15	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 15. Ринок факторів виробництва	10
16	Опрацювання матеріалу, розв'язання задач та тестів з теми 16. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту	10
Разом		172

6. Індивідуальне завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання – це взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Разом із виконанням завдань з вивчених тем можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача: проходження тренінг-курсів або дистанційних курсів з використанням сучасних освітніх технологій на різноманітних онлайн-платформах; участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, гуртках та зустрічах із використанням сучасних освітніх технологій; участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем, що вивчаються в межах дисципліни «Економікс» й т. ін.

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий. Поточний контроль проводиться під час практичних занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, рефератів, тощо.

Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни у формі екзамену.

Поточний контроль: загальна сума балів – 60.

Підсумковий контроль: екзамен – загальна сума балів 40.

Екзаменаційний білет має таку структуру (взірець):

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ...

1. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
2. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
3. Дайте розгорнуту відповідь на питання (10 балів)...
4. Дайте коротке визначення (по 2 бали за визначення)...

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Classroom в дистанційному курсі «Економікс».

9. Схема нарахування балів

1-й семестр

Поточний контроль									Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Разом		
7	8	7	8	7	8	7	8	60	40	100

2-й семестр

Поточний контроль									Екзамен	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	Разом		
7	8	7	8	7	8	7	8	60	40	100

T1, T2... – теми розділів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	відмінно	зараховано
70–89	добре	
50–69	задовільно	
1–49	незадовільно	не зараховано

Критерії оцінювання знань студентів

1) Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях встановлюються за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;

знання основної та додаткової літератури;

уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій (кейсів), розв'язання задач, проведення розрахунків тощо при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах і аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

7–8 балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

5–6 балів свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

3–4 бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

1–2 бали ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

2) Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1–2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

5 балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90–100%.

4 бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 70–89%.

3 бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 50–69%.

2–0 виставляється, якщо правильні відповіді складають до 50%.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія: навч. посібн. – Київ: Знання, 2019. – 702 с.
2. Базиліок А. В. Економічна теорія: практикум / А. В. Базиліок, Ж. В. Дерій, В. В. Концева, І. О. Хломенко. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 312 с.
3. Галушка З. І., Поченчук Г. М. Економіка: теорія і практика: підручник. – Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. – 232 с.
4. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посібн. / авт.: Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко, М. М. Теліщук та ін. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. – 298 с.
5. Економічна теорія: навч. посібн. для студентів спеціальностей 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємство, торгівля та біржова діяльність / За ред. С. І. Архїєреєва. – Харків: НТУ «ХП», 2020. – 230 с.
6. Економічна теорія: підручник / За заг. ред. В. П. Якобчук. – Київ: Ліра-К, 2020. – 450 с.
7. Економічна теорія: підручник / М. Соколов, М. Горлач, В. Гущенко, М. Крїмов, М. Жилєнкова. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 532 с.
8. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник. – Київ: Медицина, 2018. – 232 с.
9. Основи економічної науки / Н. Мацелюх, О. Розум, І. Максименко, М. Теліщук. – Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 324 с.
10. Основи економічної теорії : навч. посібн. / С. І. Архїєреєв та ін.; ред. С. І. Архїєреєв. – Харків: НТУ «ХП», 2018. – 120 с.
11. Основи економічної теорії: навч. посібн. / Ю. Г. Козак, С. С. Шаповалова, О. С. Кіро та ін. – Київ: ЦНП, 2019. – 264 с.
12. Панчишин С., Островерх П., Грабінська І. Аналітична економіка. Макроекономіка і мікроекономіка: підручник. – Львів: Априорі, 2019. – 647 с.
13. Політична економія: навчальн. посібн. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. – Харків : ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. – 280 с.
14. Чепінога В. Г. Економічна теорія: підручник. – Київ: Юрінком Інтер, 2019. – 656 с.
15. Юрчишин В. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. – Київ: Заповіт, 2018. – 202 с.
16. Kates K. Classical Economic Theory and the Modern Economics. – Melbourne: RMIT University Press, 2020. – 264 p.
17. Mankiw N. G. Principles of Economics (MindTap Course List). – London: Springer, 2019. – 702 p.
18. McConnell C. Economics: Principles, Problems, & Policies / Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. – 22st Ed. – McGraw-Hill, 2021. – 960 p.
19. Ray M., Anderson D. Krugman's Economics for AP. – New York: BFW, 2010. – 927 p.
20. Zhang W. B. The General Economic Theory: An Integrative Approach. – London: Springer, 2020. – 654 p.

Допоміжна література

1. Акулов М. Г. Сучасні економічні теорії: навчальний посібник. – Вінниця: Нілан ЛТД, 2013. – 394 с.
2. Алієва-Барановська В. М., Дахно І. І. Глобальний бізнес: навч. посібник-довідник. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 560 с.
3. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посібн. / С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. – Київ: Знання, 2013. – 437 с.
4. Артёмова Т. І. Глобальне економічне лідерство у контексті ціннісного аналізу // Економіка України. – 2017. № 5–6. – С. 123–135.
5. Біла С. О. Новітні тренди розвитку глобалізаційних процесів // Економічний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. Вип. 33/1. – 2017. – Переяслав-Хмельницький. – С. 7–5.
6. Економічна теорія: підручник / В. Д. Лагутін, Ю. М. Уманців, Т. А. Щербакова та ін. – Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. – 608 с.
7. Економічна теорія: підручник / За заг. ред. В. Д. Лагутіна. – Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. – 608 с.
8. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. – Київ: Центр навчальної літератури. – 2012. – 256 с.
9. Мацелюх Н. П., Максименко, І. А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: навч. посібн. . – Київ: Центр навчальної літератури, 2014. – 382 с.
10. Островський І. А., Тимофієва С. Б. Тексти лекцій з дисципліни «Економічна теорія» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання напрямів підготовки 6.140101 – Готельно-ресторанна справа, 6.140101 – Туризм та 6.030601 – Менеджмент). – Харків: ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2015. – 120 с.
11. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: історія, політика. – Київ: Либідь, 2019. – 960 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України (законодавство). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>.
3. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
4. Світовий Банк. URL: <https://www.worldbank.org/>.
5. Журнал «Ефективна економіка». URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження обмежень через пандемію та воєнний стан)

В умовах дії суворих обмежень освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформах Zoom та Google Classroom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформах Zoom та Google Classroom (код класу Classroom: eumfo2, посилання: <https://classroom.google.com/c/MzkxMDQ0MzAwMzI2?cjc=eumfo2>) в певному відсотку можуть проводитися практичні (семінарські), консультації, а також контроль самостійної роботи;